

Zarządzenie Nr 9 /2018
Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodzi
z dnia *7 lutego* 2018 r.

w sprawie wprowadzenia „Kryteriów przyznawania w 2018 roku osobom niepełnosprawnym dofinansowania ze środków PFRON zadań z zakresu rehabilitacji społecznej realizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi”.

Na podstawie § 4 ust. 4 regulaminu organizacyjnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodzi, stanowiącego załącznik do zarządzenia Nr 5972/VI/14 Prezydenta Miasta Łodzi z dnia 27 marca 2014 r. w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Łodzi, zmienionego zarządzeniami Prezydenta Miasta Łodzi: Nr 1479/VII/15 z dnia 15 lipca 2015 r., Nr 7297/VII/17 z dnia 28 listopada 2017 r. i Nr 7548/VII/17 z dnia 21 grudnia 2017 r., w związku z art. 35a ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudniania osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2046, z 2017 r. poz. 777, 935 i 1428 i 2494 oraz z 2018 r. poz. 138) i rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (Dz.U. z 2015 r. poz. 926)

zarządzam, co następuje:

§ 1.

Wprowadzam do stosowania „Kryteria przyznawania w 2018 roku osobom niepełnosprawnym dofinansowania ze środków PFRON zadań z zakresu rehabilitacji społecznej realizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi”, stanowiące załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2.

Nadzór nad wykonaniem niniejszego zarządzenia powierzam Kierownikowi Zespołu ds. Rehabilitacji Społecznej Osób Niepełnosprawnych.

§ 3.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem wydania.

Dyrektor
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Łodzi

Piotr Rydzewski

Starszy Inspektor

mgr Sylwester Kacprzak

MIEJSKI OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ
w Łodzi
Wydział Prawny

Anna Nowak
RADCA PRAWNY
Łd-2078

**KRYTERIA
PRYZNAWANIA W 2018 ROKU OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM
DOFINANSOWANIA ZE ŚRODKÓW PFRON ZADAŃ Z ZAKRESU
REHABILITACJI SPOŁECZNEJ REALIZOWANYCH PRZEZ MOPS W ŁODZI**

I. Dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych

1. O dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych ubiegać się może każda osoba, zamieszkująca na terenie miasta Łodzi, legitymująca się aktualnym orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności (lub równoważnym), aktualnym orzeczeniem o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy lub aktualnym orzeczeniem o niepełnosprawności wydanym przed ukończeniem 16 roku życia.
2. Z uwagi na ograniczone środki finansowe w pierwszej kolejności rozpatrywane będą wnioski:
  - a) dzieci do lat 16 i młodzieży do lat 24 uczącej się i niepracującej bez względu na stopień niepełnosprawności i fakt otrzymania dofinansowania w roku poprzednim;
  - b) dorosłych osób niepełnosprawnych z orzeczoną znaczną lub umiarkowaną stopniem niepełnosprawności, które nigdy nie korzystały z takiego dofinansowania;
  - c) dorosłych osób niepełnosprawnych z orzeczoną znaczną lub umiarkowaną stopniem niepełnosprawności, które z takiego dofinansowania korzystały ostatnio przed 2010 rokiem.
3. Z uwagi na znaczny niedobór środków Funduszu w stosunku do istniejących potrzeb, wysokość dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych dla dzieci i młodzieży do lat 24 uczącej się i niepracującej w roku 2018 będzie obniżona o 10 %, natomiast dla osób dorosłych o 20 % kwot określonych w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 listopada 2007 roku w sprawie turnusów rehabilitacyjnych (Dz. U. Nr 230, poz. 1694 ze zm.).
4. W przypadku kiedy przeciętny miesięczny dochód w rozumieniu przepisów o świadczeniach rodzinnych, obliczony za kwartał poprzedzający miesiąc złożenia wniosku, podzielony przez liczbę osób we wspólnym gospodarstwie domowym przekracza:
  - a) 50 % przeciętnego wynagrodzenia na osobę pozostającą we wspólnym gospodarstwie domowym;
  - b) 65 % przeciętnego wynagrodzenia w przypadku osoby samotnej,kwotę dofinansowania zmniejsza się o kwotę, o którą ten dochód został przekroczony.
5. O podwyższone dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych mogą się starać wnioskodawcy, których średni miesięczny dochód na osobę w rodzinie nie przekracza:

- a) 634 zł w przypadku osoby samotnie gospodarującej;
  - b) 514 zł w przypadku osoby w rodzinie.
6. Osobie niepełnosprawnej o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności (lub równoważnym) oraz osobie niepełnosprawnej w wieku do lat 16 może być przyznane dofinansowanie pobytu opiekuna na turnusie, pod warunkiem że:
- a) wniosek lekarza, pod którego opieką się znajduje, zawiera wyraźne wskazanie wraz z uzasadnieniem konieczności pobytu opiekuna;
  - b) opiekun nie będzie pełnił funkcji członka kadry na tym turnusie;
  - c) opiekun nie jest osobą niepełnosprawną wymagającą opieki innej osoby;
  - d) ukończył 18 lat;
  - e) ukończył 16 lat i jest wspólnie zamieszkującym członkiem rodziny osoby niepełnosprawnej.
7. Wnioski o dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych rozpatrywane są przez czteroosobowy Zespół, powołany zarządzeniem Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodzi.

II. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny

1. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny może otrzymać osoba niepełnosprawna, jeżeli jej przeciętny miesięczny dochód, w rozumieniu przepisów o świadczeniach rodzinnych podzielony przez liczbę osób we wspólnym gospodarstwie domowym, obliczony za kwartał poprzedzający miesiąc złożenia wniosku, nie przekracza kwoty:
  - a) 50% przeciętnego wynagrodzenia na osobę we wspólnym gospodarstwie domowym,
  - b) 65% przeciętnego wynagrodzenia w przypadku osoby samotnej.
2. W pierwszej kolejności będą rozpatrywane wnioski dzieci do lat 18 zgodnie z indywidualnymi potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności potwierdzonej aktualnym zaświadczeniem lekarskim.
W drugiej kolejności będą rozpatrywane wnioski osób, które wymagają zaopatrzenia w łóżko rehabilitacyjne.
3. Ze względu na niedobór środków finansowych, maksymalna kwota dofinansowania do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego dla osób dorosłych nie może przekraczać **3 500,00 zł**, a dla dzieci do lat 18 maksymalna kwota dofinansowania do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego nie może przekraczać **5 000,00 zł**.
4. Dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny może otrzymać osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą, osoba prawna i jednostka organizacyjna nie posiadająca osobowości prawnej, jeżeli prowadzi działalność związaną z rehabilitacją osób niepełnosprawnych przez okres co najmniej 2 lat przed datą złożenia wniosku, nie ma zaległości wobec PFRON lub nie była w ciągu trzech lat stroną umowy o dofinansowanie ze środków Funduszu rozwiązanej z przyczyn leżących po jej stronie oraz udokumentuje posiadanie środków własnych lub pozyskanych z innych źródeł na sfinansowanie przedsięwzięcia w wysokości nieobjętej dofinansowaniem ze środków PFRON.
5. Wysokość dofinansowania nie może przekroczyć 80% kosztów przedsięwzięcia. W przypadku niedoboru środków Miejski Ośrodek Pomocy

Spółecznej w Łodzi, może przyznać dofinansowanie mniejsze niż 80%.

6. Wnioski o dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny rozpatrywane są przez czteroosobowy Zespół, powołany zarządzeniem Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodzi.

III. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych

1. O dofinansowanie mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne, które mają trudności w poruszaniu się.

2. Przy rozpatrywaniu wniosków uwzględnia się:

- a) stopień i rodzaj niepełnosprawności, sytuację zawodową, prowadzenie wspólnego gospodarstwa samodzielnie lub z rodziną, warunki mieszkaniowe, wspólne zamieszkiwanie z osobą niepełnosprawną, średni dochód netto na członka rodziny oraz wcześniejsze korzystanie ze środków PFRON w ramach likwidacji barier architektonicznych;

- b) pierwszeństwo w uzyskaniu dofinansowania mają osoby niepełnosprawne:
  - legitymujące się orzeczeniem o symbolu przyczyny niepełnosprawności R, N oraz osoby legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności w którym nie podano przyczyny niepełnosprawności lub wskazano inną niż R, N, a które załączyły do wniosku zaświadczenie od lekarza specjalisty z dziedziny chorób narządu ruchu potwierdzające występowanie dysfunkcji narządu ruchu;

- które nie uzyskały wcześniej dofinansowania ze środków PFRON w zakresie likwidacji barier architektonicznych lub w ciągu ostatnich trzech lat nie były stroną umowy o dofinansowanie w ramach barier architektonicznych;

- dzieci do lat 18;

- osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności poruszające się na wózkach inwalidzkich i przy pomocy sprzętu ortopedycznego, które są aktywne zawodowo lub kontynuują naukę, a także osoby, w których gospodarstwie domowym występują również inne osoby niepełnosprawne legitymujące się orzeczeniem o symbolu przyczyny niepełnosprawności R, N;

3. Przedmiotem dofinansowania może być zakup urządzeń umożliwiających pokonywanie barier architektonicznych oraz wykonanie robót budowlanych i prac ułatwiających osobie niepełnosprawnej wykonywanie podstawowych codziennych czynności o szerszym zakresie (np. adaptacja łazienki i toalety, likwidacja progów w mieszkaniu, zakup podnośników, schodolazów, budowa podjazdów, montaż wind, zakup urządzeń i materiałów budowlanych itp.).

4. Ze względu na niedobór środków, maksymalna kwota dofinansowania likwidacji barier architektonicznych nie może przekraczać: 30 000 zł dla przedsięwzięć związanych z likwidacją barier zewnętrznych oraz 15 000 zł dla przedsięwzięć związanych z likwidacją barier wewnątrz lokalu mieszkalnego. W przypadku robót o szerszym zakresie (np. wygrodenienie pomieszczenia łazienki, wykonanie: instalacji c.o., przyłącza wodno-kanalizacyjnego, osobnego pomieszczenia wc) maksymalna kwota dofinansowania nie może przekraczać 18 000 zł. W przypadku dofinansowania do zakupu urządzeń umożliwiających pokonywanie barier architektonicznych (np. podnośnik transportowo-kąpielowy, schodolaz itp.) dofinansowanie nie może przekraczać 15 000 zł.

5. W szczególnych przypadkach zakres i wysokość dofinansowania może ulec zmianie.
6. Wnioski o dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych rozpatrywane są przez sześciuosobowy Zespół, powołany zarządzeniem Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodzi.

IV. Dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych

1. O dofinansowanie mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne jeżeli jest to uzasadnione ich potrzebami wynikającymi z rodzaju niepełnosprawności oraz nie uzyskały dofinansowania na ten cel w ciągu 3 lat przed złożeniem wniosku.
2. Przedmiotem dofinansowania w zakresie likwidacji barier technicznych może być zakup urządzeń wraz z montażem, wykonanie instalacji ułatwiających osobie niepełnosprawnej podstawowe, codzienne czynności lub kontakty z otoczeniem. Ze względu na niedobór środków, maksymalna kwota dofinansowania nie może przekraczać **20 000,00 zł**.
3. Pierwszeństwo w uzyskaniu dofinansowania do zakupu komputera w ramach likwidacji barier w komunikowaniu się mają:
  - 1) dzieci do lat 18 i młodzież do lat 24 ucząca się i niepracująca;
  - 2) osoby aktywne zawodowo lub uczące się z orzeczonym znacznym bądź umiarkowanym stopniem niepełnosprawności z dysfunkcją narządu słuchu, wzroku i ruchu, które nigdy nie korzystały z takiego dofinansowania.Maksymalna kwota dofinansowania standardowego sprzętu komputerowego nie może przekraczać **1 000,00 zł**.
4. Z uwagi na niedobór środków maksymalne dofinansowanie do zakupu sprzętu elektronicznego innego niż sprzęt komputerowy nie może przekroczyć **3 000,00 zł**.
5. W szczególnych przypadkach wysokość dofinansowania może ulec zmianie.
6. O dofinansowanie zakupu usług tłumacza języka migowego lub tłumacza – przewodnika na terenie Polski mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne jeżeli jest to uzasadnione ich potrzebami wynikającymi z rodzaju niepełnosprawności. Z uwagi na ograniczone środki finansowe maksymalna ilość godzin dofinansowanych dla jednej osoby niepełnosprawnej w danym roku kalendarzowym nie może przekraczać **50 godzin** usług tłumacza.
7. Wnioski o dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych rozpatrywane są przez czteroosobowy Zespół, powołany zarządzeniem Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodzi.
8. Szczegółowy katalog urządzeń, które mogą być objęte dofinansowaniem w ramach likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych stanowi załącznik nr 2 do niniejszego zarządzenia Dyrektora MOPS w Łodzi.

V. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.

1. O dofinansowanie mogą ubiegać się osoby prawne i jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej, które prowadzą działalność na rzecz osób niepełnosprawnych przez okres co najmniej 2 lat przed dniem złożenia wniosku, nie mają zaległości wobec PFRON, nie były w ciągu trzech lat

stronami umowy o dofinansowanie ze środków Funduszu rozwiązanej z przyczyn leżących po ich stronie oraz

- 1) udokumentują zapewnienie odpowiednich do potrzeb osób niepełnosprawnych warunków technicznych i lokalowych do realizacji zadania;
  - 2) udokumentują posiadanie środków własnych lub pozyskanych z innych źródeł na sfinansowanie przedsięwzięcia w wysokości nieobjętej dofinansowaniem ze środków PFRON.
2. Wysokość dofinansowania nie może przekraczać 60% kosztów przedsięwzięcia umożliwiającego osobom niepełnosprawnym udział w zajęciach sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych lub turystycznych. W przypadku niedoboru środków Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi może przyznać dofinansowanie mniejsze niż 60% kosztów przedsięwzięcia.
3. Wnioski o dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych rozpatrywane są przez czteroosobowy Zespół, powołany zarządzeniem Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodzi.

VI. Dofinansowanie zaopatrzenia w wyroby medyczne wydawane na zlecenie (przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze).

1. Dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze może otrzymać osoba niepełnosprawna, jeżeli jej przeciętny dochód, w rozumieniu przepisów o świadczeniach rodzinnych, podzielony przez liczbę osób we wspólnym gospodarstwie domowym, obliczony za kwartał poprzedzający miesiąc złożenia wniosku, nie przekracza kwoty:
  - a) 50% przeciętnego wynagrodzenia na osobę we wspólnym gospodarstwie domowym,
  - b) 65% przeciętnego wynagrodzenia w przypadku osoby samotnej.
2. Z uwagi na ograniczone środki finansowe w pierwszej kolejności rozpatrywane będą wnioski:
  - a) dzieci do lat 18 i młodzieży do lat 26 uczącej się i niepracującej bez względu na stopień niepełnosprawności,
  - b) osób dorosłych aktywnych zawodowo,
  - c) osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP,
  - d) wnioski osób ubiegających się o dofinansowanie aparatu z maską do leczenia obturacyjnego bezdechu sennego (proteza powietrzna).
3. Wysokość dofinansowania zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla osób dorosłych wynosi (za wyjątkiem osób aktywnych zawodowo):
  - a) **100 %** udziału własnego osoby niepełnosprawnej w limicie ceny ustalonym na podstawie odrębnych przepisów, jeżeli taki udział jest wymagany
  - b) **do 150 %** sumy kwoty limitu, o którym mowa w lit. a, wyznaczonego przez ministra właściwego do spraw zdrowia oraz wymaganego udziału własnego osoby niepełnosprawnej w zakupie tych przedmiotów i środków, jeżeli cena zakupu jest wyższa niż ustalony limit (z wyjątkiem aparatów słuchowych),

- c) do aparatów słuchowych:
  - **70 %** udziału własnego osoby niepełnosprawnej w limicie ceny ustalonym na podstawie odrębnych przepisów, jeżeli taki udział jest wymagany oraz wymaganego udziału własnego osoby niepełnosprawnej w zakupie aparatu;
  - **40 %** sumy kwoty limitu, o którym mowa w lit. a, wyznaczonego przez ministra właściwego do spraw zdrowia oraz wymaganego udziału własnego osoby niepełnosprawnej (przy zakupie drugiego aparatu w przypadku obustronnego oprotezowania) oraz wymaganego udziału własnego osoby niepełnosprawnej w zakupie aparatu;
- 4. Wysokość dofinansowania zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla dzieci do 18 roku życia i młodzieży do 26 roku życia oraz osób aktywnych zawodowo wysokość dofinansowania wynosi:
  - a) **100 %** udziału własnego osoby niepełnosprawnej w limicie ceny ustalonym na podstawie odrębnych przepisów, jeżeli taki udział jest wymagany;
  - b) **do 150 %** sumy kwoty limitu, o którym mowa w lit. a, wyznaczonego przez ministra właściwego do spraw zdrowia oraz wymaganego udziału własnego osoby niepełnosprawnej w zakupie tych przedmiotów i środków, jeżeli cena zakupu jest wyższa niż ustalony limit (z wyjątkiem aparatów słuchowych),
- 5. Z uwagi na niedobór środków w roku 2018 r. min. **30%** ogólnego limitu będzie wykorzystane na dofinansowanie do wyrobów medycznych (przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze) z wyłączeniem aparatów słuchowych i wkładek.

Załącznik

do „Kryteriów przyznawania w 2018 roku osobom niepełnosprawnym dofinansowania ze środków PFRON zadań z zakresu rehabilitacji społecznej realizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi”

KATALOG

urządzeń, które mogą być objęte dofinansowaniem w ramach likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych:

Barier w komunikowaniu się to ograniczenia uniemożliwiające lub utrudniające osobie niepełnosprawnej swobodne porozumiewanie się i/lub przekazywanie informacji.

Urządzenia w zakresie likwidacji barier w komunikowaniu się:

- Video domofon (dla osób ze schorzeniami narządu słuchu)
- Czujniki świetlne do telefonu, dzwonek do drzwi, domofonu i inne sygnalizatory optyczne zastępujące dźwięk (dla osób ze schorzeniami narządu słuchu)
- Budzik, Poduszka i inne urządzenia z sygnalizacją wibracyjną (dla osób ze schorzeniami narządu słuchu)
- Radiomagnetofon (dla osób ze schorzeniami narządu wzroku)
- Dyktafon i odtwarzacz plików (dla osób ze schorzeniami narządu słuchu i wzroku)
- Czytacz (dla osoby ze schorzeniami narządu wzroku)
- Powiększalnik (dla osób ze schorzeniami narządu wzroku)
- Lupa (dla osób ze schorzeniami narządu wzroku)
- Słuchawki do telewizora (dla osób ze schorzeniami narządu słuchu)
- Telefon / smartfon lub program udźwiękowiająco-powiększający do telefonu (dla osób ze schorzeniami narządu wzroku)
- Karma dla psa przewodnika (dla osób ze schorzeniami narządu wzroku)
- Program mówik (dla osób ze schorzeniami narządu słuchu)
- Syntezator mowy (dla osób ze schorzeniami narządu słuchu)
- Urządzenia brajlowskie (dla osób ze schorzeniami narządu wzroku ze znacznym stopniem niepełnosprawności)
- Cyber-Oko (dla osób ze schorzeniami narządu ruchu ze znacznym stopniem niepełnosprawności)
- Specjalistyczne oprzyrządowanie komputera (np. specjalistyczna myszka, klawiatura, udźwiękowanie, powiększalnik itp.) dla osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności na schorzenia narządu ruchu lub wzroku.
- Udźwiękowane urządzenia domowe (np. mówiący glukometr, pulsoksymetr, ciśnieniomierz, tester kolorów, etykieciarka, waga kuchenna itp.)
- Sprzęt komputerowy (np. tablet, laptop, zestaw komputerowy-jednostka centralna, monitor, klawiatura, myszka).

W uzasadnionych i szczególnych przypadkach możliwe jest dofinansowanie także innych urządzeń, które służą osobom niepełnosprawnym, jeżeli umożliwią lub w znacznym stopniu ułatwią wykonywanie podstawowych, codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem.

W tym wypadku musi to być ściśle związane z rodzajem niepełnosprawności i indywidualnymi potrzebami.

Barriere techniczne to przeszkody wynikające z braku zastosowania lub niedostosowania odpowiednich do rodzaju niepełnosprawności- przedmiotów lub urządzeń. Likwidacja tych barier powinna powodować sprawniejsze działanie osoby niepełnosprawnej w społeczeństwie i umożliwić wydajniejsze jej funkcjonowanie,

Urządzenia w zakresie likwidacji barier technicznych:

- Wózek lub krzesło toaletowe
- Siedzenie wannowe
- Taboret prysznicowy / ławeczka wannowa
- Podnośnik wannowy
- Uchwyty
- Leżak prysznicowy
- Krzesło dla osoby niepełnosprawnej
- Kuchenka mikrofalowa (dla osób ze schorzeniami narządu wzroku)
- Kuchenka elektryczna (dla osób ze schorzeniami narządu wzroku)
- Pralka/ zmywarka (dla osób: z dysfunkcją kończyn górnych w znacznym stopniu niepełnosprawności; kobiet po mastektomii prowadzących samodzielne gospodarstwo domowe)
- Akumulatory do wózka inwalidzkiego elektrycznego.

Dofinansowanie w zakresie likwidacji barier technicznych może obejmować zakup urządzeń (wraz z montażem) nie wymienionych w powyższym katalogu, jeżeli wiąże się to z rodzajem niepełnosprawności i indywidualną potrzebą osoby niepełnosprawnej. Muszą być to urządzenia, które ułatwiają osobie niepełnosprawnej wykonanie podstawowych, codziennych czynności.